

Oikeustapauskokoelma

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (suuri jaosto)

1 päivänä maaliskuuta 2022 *

Kumoamiskanne – Päätös (EU) 2020/470 – Euroopan unionin ja sen jäsenvaltioiden sekä Korean tasavallan välisen vapaakauppasopimuksen kulttuuriyhteistyötä koskevan pöytäkirjan 5 artiklassa määrätyn audiovisuaalisia yhteistuotantoja varten myönnetyn oikeuden soveltamisajan jatkaminen – Menettelyllinen oikeusperusta – SEUT 218 artiklan 7 kohta – Sovellettava menettely ja sovellettava äänestysääntö

Asiassa C-275/20,

jossa on kyse SEUT 263 artiklaan perustuvasta kumoamiskanteesta, joka on nostettu 23.6.2020,

Euroopan komissio, asiamiehinään J.-F. Brakeland, M. Afonso ja D. Schaffrin,

kantajana,

vastaan

Euroopan unionin neuvosto, asiamiehinään P. Plaza García ja B. Driessen,

vastaajana,

jota tukevat

Ranskan tasavalta, asiamiehinään J.-L. Carré, T. Stehelin, E. de Moustier ja A. Daniel, ja

Alankomaiden kuningaskunta, asiamiehinään M. K. Bulterman, C. S. Schillemans ja M. J. Langer,

väliintulijoina,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (suuri jaosto),

toimien kokoonpanossa: presidentti K. Lenaerts, varapresidentti L. Bay Larsen, jaostojen puheenjohtajat A. Arabadjiev, A. Prechal, K. Jürimäe, C. Lycourgos, E. Regan, I. Jarukaitis (esittelevä tuomari), I. Ziemele ja J. Passer sekä tuomarit M. Ilešič, T. von Danwitz, F. Biltgen, P. G. Xuereb ja N. Wahl,

julkisasiamies: J. Richard de la Tour,

* Oikeudenkäyntikieli: englanti.

kirjaaja: A. Calot Escobar,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä esitetyn,

kuultuaan julkisasiamiehen 28.10.2021 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

- 1 Euroopan komissio vaatii kanteessaan Euroopan unionin ja sen jäsenvaltioiden sekä Korean tasavallan välisen vapaakauppasopimuksen kulttuuriyhteistyötä koskevan pöytäkirjan 5 artiklassa määrätyn audiovisuaalisia yhteistuotantoja varten myönnetyn oikeuden soveltamisajan jatkamisesta 25.3.2020 tehdyn neuvoston päätöksen (EU) 2020/470 (EUVL 2020, L 101, s. 1) (jäljempänä riidanalainen päätös) kumoamista.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Kulttuuriyhteistyötä koskeva pöytäkirja

- 2 Kulttuuriyhteistyötä koskevan pöytäkirjan (EUVL 2011, L 127, s. 1418; jäljempänä pöytäkirja), joka on Euroopan unionin ja sen jäsenvaltioiden sekä Korean tasavallan välisen vapaakauppasopimuksen (EUVL 2011, L 127, s. 6; jäljempänä sopimus) liitteenä, 5 artiklassa, jonka otsikkona on ”Audiovisuaaliset yhteistuotannot”, annetaan audiovisuaalisille yhteistuotannoille oikeus hyödyntää alueellisen tai paikallisen kulttuurisisällön edistämistä koskevia järjestelyjä (jäljempänä kyseinen oikeus). Tässä artiklassa määrätään seuraavaa:

” – –

3. Osapuolet helpottavat asiaa koskevan lainsäädäntönsä mukaisesti [Euroopan unionin] osapuolen ja Korean tuottajien välisiä yhteistuotantoja, myös mahdollistamalla [kyseisen oikeuden] hyödyntäminen yhteistuotannoissa.

– –

8. a) [Kyseinen oikeus] vahvistetaan yhteistuotannoille tämän pöytäkirjan soveltamisen alkamista seuraavien kolmen vuoden ajaksi. Kuultuaan kansallisia neuvoa-antavia ryhmiä kulttuuriyhteistyökomitea toteuttaa kuusi kuukautta ennen määräajan päättymistä koordinoitavia toimia, joiden tarkoituksena on arvioida kyseisen oikeuden toteutumisen tuloksia ja tarkastella, onko kulttuurinen moninaisuus lisääntynyt ja onko yhteistuotettujen teosten yhteydessä tehty yhteistyö hyödyttänyt molempia osapuolia.
- b) Oikeus uusitaan kolmeksi vuodeksi, minkä jälkeen se uusitaan automaattisesti yhtä pitkiksi peräkkäisiksi ajanjaksoiksi, jollei toinen osapuoli sano oikeutta irti toimittamalla kirjallisen ilmoituksen vähintään kolme kuukautta ennen ensimmäisen tai minkä tahansa myöhemmän ajanjakson päättymistä. Kulttuuriyhteistyökomitea suorittaa kuusi kuukautta ennen kunkin uusitun ajanjakson päättymistä arvioinnin a alakohdassa kuvattuja edellytyksiä vastaavin edellytyksin.

– –”

Päätös 2011/265/EU

- 3 Euroopan unionin ja sen jäsenvaltioiden sekä Korean tasavallan välisen vapaakauppasopimuksen allekirjoittamisesta Euroopan unionin puolesta ja sen väliaikaisesta soveltamisesta 16.9.2010 annetun neuvoston päätöksen 2011/265/EU (EUVL 2011, L 127, s. 1) johdanto-osan kuudennen perustelukappaleen sanamuoto on seuraava:

”[SEUT] 218 artiklan 7 kohdan mukaisesti on asianmukaista, että [Euroopan unionin] neuvosto valtuuttaa komission hyväksymään tiettyjä vähäisiä muutoksia sopimukseen. Komissiolle olisi annettava valtuudet saattaa [kyseinen oikeus] päättymään, jollei komissio totea, että tätä oikeutta olisi jatkettava, ja neuvosto hyväksy sen jatkamista noudattaen erityistä menettelyä, joka on tarpeen sekä sopimuksen tämän osan arkaluonteisuuden vuoksi että sen vuoksi, että sekä unioni että jäsenvaltiot tekevät tämän sopimuksen. – –”

- 4 Tämän päätöksen 4 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Komissio antaa [Korean tasavallalle] ilmoituksen unionin aikomuksesta olla jatkamatta [kyseisen oikeuden soveltamisaikaa] [pöytäkirjan] 5 artiklan 8 kohdassa määrätyn menettelyn jälkeen, jollei neuvosto komission ehdotuksesta neljä kuukautta ennen tällaisen oikeuttamisajan päättymistä hyväksy tämän oikeuden jatkamista. Jos neuvosto hyväksyy oikeuden jatkamisen, tätä määräystä sovelletaan uudelleen uuden oikeuttamisajan päättyessä. Neuvosto tekee oikeuden soveltamisajan jatkamista koskevan päätöksensä yksimielisesti.”

Täytäntöönpanopäätös 2014/226/EU

- 5 Euroopan unionin ja sen jäsenvaltioiden sekä Korean tasavallan väliseen vapaakauppasopimukseen liittyvän kulttuuriyhteistyötä koskevan pöytäkirjan 5 artiklassa tarkoitettuun audiovisuaalisiin yhteistuotantoihin oikeuttavan ajan jatkamisesta 14.4.2014 annetulla neuvoston täytäntöönpanopäätöksellä 2014/226/EU (EUVL 2014, L 124, s. 25) kyseisen oikeuden soveltamiskautta jatkettiin kolmen vuoden ajaksi 1.7.2014–30.6.2017.

Päätös (EU) 2015/2169

- 6 Euroopan unionin ja sen jäsenvaltioiden sekä Korean tasavallan välisen vapaakauppasopimuksen tekemisestä 1.10.2015 annetulla neuvoston päätöksellä (EU) 2015/2169 tämä vapaakauppasopimus hyväksyttiin unionin puolesta. Tämän päätöksen johdanto-osan kuudennen perustelukappaleen sanamuoto on sama kuin päätöksen 2011/265 johdanto-osan kuudennen perustelukappaleen sanamuoto. Samoin päätöksen 2015/2169 3 artiklan 1 kohdan sanamuoto on sama kuin päätöksen 2011/265 4 artiklan 1 kohdan sanamuoto.

Päätös (EU) 2017/1107

- 7 Euroopan unionin ja sen jäsenvaltioiden sekä Korean tasavallan väliseen vapaakauppasopimukseen liittyvän kulttuuriyhteistyötä koskevan pöytäkirjan 5 artiklassa tarkoitettun audiovisuaalisia yhteistuotantoja varten myönnettävän oikeuden soveltamisajan jatkamisesta 8.6.2017 annetulla neuvoston päätöksellä (EU) 2017/1107 (EUVL 2017, L 160, s. 33) kyseisen oikeuden soveltamisaikaa jatkettiin kolmen vuoden ajaksi 1.7.2017–30.6.2020.

Riidanalainen päätös

- 8 Päätöksen 2015/2169 3 artiklan 1 kohdan nojalla annetussa riidanalaisessa päätöksessä säädetään, että kyseisen oikeuden soveltamisaikaa jatketaan kolmen vuoden ajaksi 1.7.2020–30.6.2023.

Asianosaisten ja muiden osapuolten vaatimukset ja menettely unionin tuomioistuimessa

- 9 Komissio vaatii unionin tuomioistuinta kumoamaan riidanalaisen päätöksen ja velvoittamaan neuvoston korvaamaan oikeudenkäyntikulut.
- 10 Neuvosto vaatii kanteen hylkäämistä ja komission velvoittamista korvaamaan oikeudenkäyntikulut. Se vaatii toissijaisesti, jos riidanalainen päätös pitäisi kumota, unionin tuomioistuinta pysyttämään päätöksen vaikutukset siihen saakka, kunnes todetut kumoamisperusteet on korjattu.
- 11 Ranskan tasavalta ja Alankomaiden kuningaskunta hyväksyttiin 7.12.2020 annetuilla unionin tuomioistuimen presidentin päätöksillä väliintulijoiksi tukemaan neuvoston vaatimuksia.

Kanne

Asianosaisten ja muiden osapuolten lausumat

- 12 Komissio esittää kumoamiskanteensa tueksi yhden perusteen, jonka mukaan se, että riidanalaisen päätöksen oikeusperustana on käytetty päätöksen 2015/2169 3 artiklan 1 kohtaa, on perussopimusten ja unionin tuomioistuimen oikeuskäytännön vastaista.
- 13 Tämän ainoan kanneperusteen yhteydessä komissio väittää, että käyttäessään tätä oikeusperustaa, joka edellyttää, että neuvosto tekee päätöksensä yksimielisesti ja jonka mukaan Euroopan parlamentti ei voi osallistua menettelyyn, sen sijaan, että se olisi käyttänyt menettelyllisenä oikeusperustana SEUT 218 artiklan 6 kohdan a alakohdan v alakohtaa, jossa määrätään yhdessä SEUT 218 artiklan 8 kohdan ensimmäisen alakohdan kanssa, että neuvosto tekee päätöksensä määräenemmistöllä parlamentin hyväksynnän jälkeen, kuten komissio oli ehdottanut, neuvosto on muuttanut sovellettavaa äänestysääntöä ja jättänyt noudattamatta parlamentin oikeuksia, kun on kyse kansainvälisen sopimuksen osan soveltamisen jatkamisesta.
- 14 Komissio katsoo, että päätöksen 2015/2169 3 artiklan 1 kohdassa säädetään ”johdetusta oikeusperustasta”, jonka käyttö on SEU 13 artiklan 2 kohdassa vahvistetun annetun toimivallan periaatteen ja toimielinten välisen tasapainon periaatteen vastainen.

- 15 Lisäksi kyseisen toimieliimen mukaan on epäjohtonmukaista vaatia, että neuvosto tekee kyseisen oikeuden uusimista koskevan päätöksensä yksimielisesti, vaikka tämän oikeuden vahvistamisesta on päätetty määränemmistöllä päätöstä 2011/265 annettaessa ja vaikka unioni on kansainvälisen oikeuden nojalla hyväksynyt sen lähtökohtaisesti automaattisen uusimisen. Ankaramman sisäisen säännön soveltaminen ja vaatimus, jonka mukaan neuvoston on hyväksyttävä tämän oikeuden uusiminen, on vastoin tavoitetta, jonka mukaan sopimuspuolet ovat sopineet uusivansa sen automaattisesti, ja siten ristiriidassa kansainvälisten sopimusten ensisijaisuutta unionin johdetun oikeuden säännöksiin nähden koskevan oikeuskäytännön kanssa.
- 16 Vastauskirjelmässään komissio lisää vastauksena neuvoston väitteeseen, jonka mukaan riidanalainen päätös ei perustu ”johdettuun oikeusperustaan” vaan SEUT 218 artiklan 7 kohtaan, että se yhtyy neuvoston näkemykseen, jonka mukaan tämän päätöksen tarkoituksena on muuttaa sopimusta tässä määräyksessä tarkoitettulla tavalla, koska sillä jatketaan pöytäkirjassa olevan määräyksen soveltamista. Se katsoo kuitenkin, että päätöksen 2015/2169 3 artiklan 1 kohtaa ei voida pitää SEUT 218 artiklan 7 kohdan soveltamistapauksena, sillä kun tässä pöytäkirjassa määrätään kyseisen oikeuden automaattisesta uusimisesta uusilla peräkkäisillä samantapuisilla ajanjaksoilla, siinä ei määrätä mistään erityisestä menettelyvaiheesta tämän oikeuden uusimisessa, joten ei ole tarpeen, että neuvosto valtuuttaa komission hyväksymään tämän uusimisen.
- 17 Lisäksi menettelylliset edellytykset, joita komissiolle väitetysti myönnettyyn valtuutukseen liittyy, ovat ristiriidassa SEUT 218 artiklan kanssa, ja ”johdetun oikeusperustan”, joka edellyttää neuvoston yksimielisyyttä, käyttäminen on lainvastaista.
- 18 Päätöksen 2015/2169 3 artiklan 1 kohdassa ei myöskään anneta valtuutusta hyväksyä unionin puolesta SEUT 218 artiklan 7 kohdassa tarkoitettuja sopimusmuutoksia, vaan se kuvastaa yksinkertaisesti komission toimivaltaa varmistaa unionin ulkoinen edustus SEU 17 artiklan mukaisesti silloin, kun on kyse päätöksestä vastustaa kyseisen oikeuden uusimista, jolloin neuvosto on kuitenkin edelleen toimivaltainen päättämään tästä uusimisesta. Näin ollen päätösvaltaa ei ole tosiasiallisesti siirretty komissiolle erityisehdoin.
- 19 Neuvosto, jota Ranskan tasavalta ja Alankomaiden kuningaskunta tukevat, kiistää komission väitteen ja väittää pääasiallisesti, että riidanalaisen päätöksen antamisessa sovellettu menettely perustuu SEUT 218 artiklan 7 kohtaan, kuten päätöksen 2015/2169 johdanto-osan kuudennessa perustelukappaleessa oleva nimenomainen viittaus tähän määräykseen osoittaa hyvin selvästi, ja että tämä menettely on yhteensopiva EUT-sopimuksen mainitun määräyksen kanssa.
- 20 Neuvosto väittää nimittäin, että SEUT 218 artiklan 7 kohdan soveltamisedellytykset täyttyvät, koska yhtäältä kyseisen oikeuden uusiminen merkitsee sopimuksen erityisen ja riippumattoman osan muuttamista, joka toteutetaan pöytäkirjan 5 artiklan 8 kohdassa vahvistetun yksinkertaistetun menettelyn avulla. Komissiolla on erityisesti neuvottelijana valta muuttaa kyseistä oikeutta poistamalla se kuluvan kolmen vuoden ajanjakson päätyttyä ja ilmoittaa tästä päätöksestä Korean tasavallalle. Toisaalta päätöksen 2015/2169 3 artiklan 1 kohdassa säädettyssä menettelyssä asetetaan päteviä edellytyksiä tälle komissiolle annetulle valtuutukselle.
- 21 Neuvosto väittää sen äänestyksen yksimielisyyttä koskevasta vaatimuksesta, että kyseisen oikeuden uusiminen on poikkeus pääsäännöstä, jonka mukaan kyseinen oikeus poistetaan, jos vastakkaista päätöstä ei ole tehty, mikä on peruste tiukempien edellytysten soveltamiselle.

- 22 Neuvosto vetoaa toissijaisesti siihen, että mikäli unionin tuomioistuin katsoisi, että SEUT 218 artiklan 7 kohdan mukaisissa edellytyksissä ei ollut mahdollista määrätä tällaisesta äänestyksen yksimielisyydestä, ainoastaan velvollisuus tehdä päätökset yksimielisesti olisi pätemätön. Koska riidanalainen päätös on kuitenkin tehty yksimielisesti, sillä on välttämättä saavutettu määränemmistö neuvostossa, joten se on neuvoston mukaan katsottava pätevästi tehdyksi.
- 23 Neuvosto vastustaa vastauskirjelmässään erityisesti komission väitettä, jonka mukaan unioni voisi uusia kyseisen oikeuden turvautumatta sisäiseen menettelyyn, jos komission tarkoituksena on uusia tämä oikeus, kun taas päätöksentekomenettely on tarpeen sen saattamiseksi päättymään. Neuvoston mukaan se, että kyseisen oikeuden uusiminen kunkin sopimuspuolen osalta on automaattista, ei nimittäin voi sulkea pois mitään sisäistä päätöksentekomenettelyä, koska kun tämän oikeuden soveltamisen kesto on rajoitettu kolmeen vuoteen, on tarpeen tehdä päätös joka kolmas vuosi asianmukaisten sisäisten päätöksentekomenettelyjen mukaisesti. Jos näitä päätöksentekomenettelyjä ei noudateta, loukataan unionin oikeusjärjestyksen itsenäisyyttä sekä perussopimusten laatijoiden vahvistamaa toimielinten välistä tasapainoa.
- 24 Neuvosto väittää, että SEUT 218 artiklan 7 kohta on asianmukainen oikeusperusta päätöksen 2015/2169 3 artiklan 1 kohdassa säädetylle menettelylle. Se toteaa erityisesti, että pöytäkirjan 5 artiklan 8 kohdassa vahvistetaan yksinkertaistettu menettely tämän pöytäkirjan muuttamista varten siten, että siinä määrätään hiljaisesta hyväksynnästä kyseisen oikeuden uusimiselle ja ennakoilmoituksesta tämän oikeuden saattamiseksi päättymään.
- 25 Ranskan tasavalta väittää, että riidanalaisella päätöksellä pannaan täytäntöön SEUT 218 artiklan 7 kohtaan perustuva menettely ja että komissio väittää näin ollen virheellisesti, että neuvosto on perustanut tämän päätöksen oikeusperustaan, josta ei määrätä EUT-sopimuksessa. Ensinnäkin se katsoo, että kyseisen oikeuden uusimista koskevat yksityiskohtaiset säännöt muodostavat tämän EUT-sopimuksen määräyksen soveltamistapauksen. Sen mukaan nimittäin yhtäältä kyseisen oikeuden uusiminen jatkaa tähän oikeuteen liittyvien määräysten, jotka muodostavat pöytäkirjan erityisen ja itsenäisen osan, ajallista soveltamista, ja käänteisesti mainitun oikeuden uusimatta jättäminen johtaa lähinnä oikeusvaikutusten viemiseen näiltä määräyksiltä. Kyseisen oikeuden uusiminen merkitsee näin ollen tämän pöytäkirjan muuttamista.
- 26 Toisaalta kyseisen oikeuden automaattinen uusiminen osapuolten vaietessa kuuluu Ranskan tasavallan mukaan kansainvälisten sopimusten muuttamiseen yleisesti sovellettavaa menettelyä koskevien poikkeusten ryhmään, johon nähden se merkitsee yksinkertaistamista.
- 27 Ranskan tasavalta katsoo toiseksi, että päätöksen 2015/2169 3 artiklan 1 kohdan säännöksellä pannaan asianmukaisesti täytäntöön SEUT 218 artiklan 7 kohta, koska siinä säädetään, että neuvoston on hyväksyttävä komission päätös olla tekemättä ilmoitusta kyseisen oikeuden päättymisestä. Se huomauttaa tältä osin, että päätöksen 2015/2169 3 artiklan 1 kohdassa annetaan komissiolle todellinen päätösvalta kolmen vuoden välein tehtävän valinnan osalta samalla, kun valtuutukseen liitetään SEUT 218 artiklan 7 kohdassa tarkoitettuja erityisehtoja. Tämä rajoitus on perusteltu, koska viimeksi mainittu määräys on poikkeus SEUT 218 artiklan 5, 6 ja 9 kohdasta ja koska kyseisen oikeuden uusiminen kuuluu toimiin, joilla määritellään unionin politiikkoja ja joilla valmistellaan unionin ulkoista toimintaa. Yksimielisyyden turvautuminen on vain yksi tapa, jolla neuvosto voi hyväksyä komission päätöksen olla vastustamatta tämän oikeuden uusimista, eikä sillä, onko tämä menettely laillinen vai ei, ole vaikutusta tällaista hyväksymistä koskevan vaatimuksen pätevyys.

- 28 Kolmanneksi ja viimeiseksi Ranskan tasavalta väittää, että kun otetaan huomioon unionin oikeusjärjestyksen autonomiaa koskeva periaate, kyseistä oikeutta ei missään tapauksessa olisi voitu uusia ilman unionin toimea, jossa siitä määrätään erityisesti, riippumatta siitä, että tällainen nimenomainen uusiminen ei ole tarpeen kansainvälisessä oikeusjärjestyksessä.
- 29 Alankomaiden kuningaskunta ilmoittaa allekirjoittavansa neuvoston näkemyksen kaikilta osin samoin kuin kaikki sen tueksi esitetyt perustelut.

Unionin tuomioistuimen arviointi asiasta

- 30 Riidanalaisesta päätöksestä ilmenee, että sen antaminen perustui päätöksen 2015/2169 3 artiklan 1 kohtaan, jossa säädetään päätöksen 2011/265 4 artiklan 1 kohdan tavoin muun muassa, että komissio ilmoittaa Korean tasavallalle unionin aikomuksesta olla pidentämättä kyseisen oikeuden soveltamisaikaa, ellei neuvosto päätä komission ehdotuksesta neljä kuukautta ennen tämän soveltamisajan päättymistä yksimielisesti jatkaa tämän oikeuden soveltamista.
- 31 Ainoan kanneperusteensa tueksi komissio väittää, että kun neuvosto perusti riidanalaisen päätöksen päätöksen 2015/2169 3 artiklan 1 kohtaan, se käytti lainvastaisesti ”johdettua oikeusperustaa”.
- 32 Tältä osin on huomattava, että unionin toimielinten päätöksentekoa koskevat säännöt vahvistetaan perussopimuksissa, eivätkä ne ole jäsenvaltioiden eivätkä toimielinten itsensä määrättävissä. Näin ollen ainoastaan perussopimuksilla voidaan erityistapauksissa antaa toimielimelle toimivalta muuttaa niissä määrättyä päätöksentekomenettelyä. Näin ollen siitä, että toimielimelle tunnustettaisiin mahdollisuus vahvistaa johdettuja oikeusperustoja toimen antamista koskevien menettelyjen tiukentamiseksi tai lieventämiseksi, seuraisi, että toimielimelle myönnettäisiin lainsäädäntövaltaa, joka ylittäisi perussopimuksissa määrätyn toimivallan. Tämä johtaisi myös siihen, että sen sallittaisiin loukkaavan toimielinten välisen tasapainon periaatetta, joka edellyttää sitä, että kukin toimielin käyttää toimivaltaansa muiden toimielinten toimivaltaa kunnioittaen (ks. vastaavasti tuomio 6.5.2008, parlamentti v. neuvosto, C-133/06, EU:C:2008:257, 54–57 kohta ja tuomio 22.9.2016, parlamentti v. neuvosto, C-14/15 ja C-116/15, EU:C:2016:715, 47 kohta).
- 33 Nyt käsiteltävässä asiassa päätöksen 2015/2169 johdanto-osan kuudennesta perustelukappaleesta ilmenee, että kyseisen päätöksen 3 artiklan 1 kohdassa säädetyn päätöksentekomenettelyn oikeusperustana on SEUT 218 artiklan 7 kohta, ja tässä perustelukappaleessa todetaan, että tämän EUT-sopimuksen määräyksen mukaisesti neuvosto voi valtuuttaa komission hyväksymään tiettyjä vähäisiä muutoksia sopimukseen ja että komissiolle on annettava valtuudet saattaa kyseinen oikeus päättyään, jollei komissio toteaa, että tätä oikeutta on jatkettava, ja neuvosto hyväksy sen jatkamista noudattaen erityistä menettelyä, joka on tarpeen sekä sopimuksen tämän osan arkaluonteisuuden vuoksi että sen vuoksi, että sekä unioni että sen jäsenvaltiot tekevät tämän sopimuksen.
- 34 Tästä seuraa, että komission esittämä ainoa kanneperuste on hylättävä, jos päätöksen 2015/2169 3 artiklan 1 kohdassa käyttöön otettu menettely, joka on pantu täytäntöön riidanalaisella päätöksellä, kuuluu SEUT 218 artiklan 7 kohdan soveltamisalaan ja jos se on SEUT 218 artiklan mukainen siltä osin kuin siinä edellytetään kyseisen oikeuden uusimiseksi neuvoston yksimielisyyttä.

- 35 SEUT 218 artiklan 7 kohdassa määrätään, että poiketen siitä, mitä tämän artiklan 5, 6 ja 9 kohdassa määrätään, neuvosto voi sopimusta tehdessään valtuuttaa neuvottelijan hyväksymään unionin puolesta sopimukseen tehtävät muutokset, jos sopimuksessa määrätään, että muutokset on hyväksyttävä yksinkertaistetussa menettelyssä tai mainitulla sopimuksella perustetussa elimessä. Siinä määrätään lisäksi, että neuvosto voi liittää tällaiseen valtuutukseen erityisehtoja.
- 36 Näin ollen on ensiksi tutkittava, valtuutetaanko päätöksen 2015/2169 3 artiklan 1 kohdassa komissio hyväksymään unionin puolesta pöytäkirjan muutos ja määrätäänkö pöytäkirjassa, että tällainen muutos on tehtävä yksinkertaistetussa menettelyssä tai sopimuksella tai tällä pöytäkirjalla perustetussa elimessä.
- 37 Yhtäältä siitä, valtuuttaako neuvosto päätöksen 2015/2169 3 artiklan 1 kohdassa komission hyväksymään unionin puolesta pöytäkirjan muutoksen, on todettava, että pöytäkirjan 5 artiklan 8 kohdan a ja b alakohdasta ilmenee, että sopimuksen ja myös pöytäkirjan osapuolten on arvioitava joka kolmas vuosi uudelleen tämän pöytäkirjan 3 artiklan 1 kohdan nojalla muodostetun kulttuuriyhteistyökomitean suorittaman arvioinnin avulla, aikovatko ne uusia kyseisen oikeuden uudeksi kolmen vuoden ajanjaksoksi vai eivät.
- 38 Päätöksen 2015/2169 3 artiklan 1 kohdassa säädetään tältä osin unionin sisäisestä menettelystä siltä osin kuin siinä annetaan komissiolle toimivalta saattaa kyseinen oikeus päättyään kunkin kolmen vuoden ajanjakson päättyessä tai, jos se katsoo, että tämä oikeus on uusittava, tehdä neuvostolle tätä koskeva ehdotus ennen kunkin ajanjakson päättymistä. Kuten julkisasiamies on todennut ratkaisuehdotuksensa 60 kohdassa, kyseisen oikeuden uusimatta jättäminen merkitsee sitä, että poistetaan pöytäkirjalla käyttöön otettu oikeus, joka lähtökohtaisesti uusitaan hiljaisesti ja automaattisesti joka kolmas vuosi, ja tällaista poistamista on näin ollen pidettävä pöytäkirjan muutoksena.
- 39 Näin ollen on niin, että vaikka riidanalaisen päätöksen kaltaisella päätöksellä, jonka tarkoituksena on uusia kyseinen oikeus kolmen vuoden ajaksi, ei sellaisenaan voida katsoa pyrittävän pöytäkirjan muuttamiseen, on kuitenkin niin, että päätöksen 2015/2169 3 artiklan 1 kohdassa, jota sovelletaan tällaisen päätöksen tekemiseen, säädetyssä menettelyssä annetaan komissiolle valtuus arvioida joka kolmas vuosi, onko tätä oikeutta jatkettava vai onko se saatettava päättyään, päättää yksin tästä päättymisestä tai päättää antaa asia neuvoston käsiteltäväksi mainitun oikeuden uusimiseksi. Tässä menettelyssä annetaan näin ollen komissiolle valtuus tehdä päätöksiä tämän pöytäkirjan muuttamisesta.
- 40 Näin ollen on katsottava, että päätöksen 2015/2169 3 artiklan 1 kohta, joka on pantu täytäntöön riidanalaisella päätöksellä, merkitsee neuvoston komissiolle sopimuksen tekemisellä ja siihen liitetyllä pöytäkirjalla antamaa valtuutusta hyväksyä unionin puolesta SEUT 218 artiklan 7 kohdassa tarkoitettua ”sopimuksen muutokset”.
- 41 Toisaalta siitä, määrätäänkö pöytäkirjassa, että siihen tehtävät muutokset on hyväksyttävä yksinkertaistetussa menettelyssä tai sopimuksella tai pöytäkirjalla perustetussa elimessä, kuten SEUT 218 artiklan 7 kohdassa edellytetään, on todettava, että pöytäkirjan 5 artiklan 8 kohdan a ja b alakohdassa ei anneta kulttuuriyhteistyökomitealle toimivaltaa tehdä muutoksia pöytäkirjaan, vaan sille on ainoastaan annettu tehtäväksi suorittaa kyseisen oikeuden täytäntöönpanon tulosten arviointi, kuten edellä 37 kohdassa on todettu. Viimeksi mainitussa määräyksessä sen sijaan määrätään yksinkertaistetusta menettelystä sikäli kuin – kuten julkisasiamies on todennut ratkaisuehdotuksensa 67 kohdassa – tämän oikeuden saattamiseksi päättyään riittää, että

sopimuspuoli tekee sen kirjallisella ennakoilmoituksella, joka on annettu tiedoksi kolme kuukautta ennen ensimmäisen tai minkä tahansa myöhemmän ajanjakson päättymistä, ja ilman ilmoitusta tämä oikeus uusitaan automaattisesti.

- 42 Lisäksi päätöksen 2015/2169 3 artiklan 1 kohdassa säädetyillä säännöillä voidaan katsoa sovellettavan neuvoston SEUT 218 artiklan 7 kohdassa määrättyä mahdollisuutta liittää komissiolle annettuun valtuutukseen erityisehtoja, koska tässä päätöksen 2015/2169 säännöksessä asetetaan komissiolle velvollisuus, jos se arvioi, ettei kyseistä oikeutta ole saatettava päättymään vaan se on uusittava kolmen vuoden ajaksi, tehdä neuvostolle tätä koskeva ehdotus neljä kuukautta ennen kuluvan ajanjakson päättymistä.
- 43 Tästä seuraa, että – toisin kuin komissio väittää – päätöksen 2015/2169 3 artiklan 1 kohdassa, joka on pantu täytäntöön riidanalaisella päätöksellä, käyttöön otettu menettely kuuluu SEUT 218 artiklan 7 kohdan soveltamisalaan, joten tätä päätöstä ei tullut antaa SEUT 218 artiklan 6 kohdan a alakohdassa määrätyn menettelyn mukaisesti.
- 44 Toiseksi siitä, onko päätöksen 2015/2169 3 artiklan 1 kohdassa käyttöön otettu menettely SEUT 218 artiklan mukainen siltä osin kuin siinä vaaditaan kyseisen oikeuden uusimiseksi neuvoston yksimielisyyttä, on todettava, että SEUT 218 artiklan 7 kohdassa ei määrätä äänestysäännöstä neuvoston päätöksille, joiden osalta neuvosto on toimivaltainen komissiolle tämän säännöksen nojalla antamansa valtuutuksen yhteydessä.
- 45 Näissä olosuhteissa sovellettava äänestysääntö on määritettävä SEUT 218 artiklan 8 kohdan perusteella kussakin yksittäistapauksessa. Kun otetaan huomioon yhtäältä kyseisen määräyksen ensimmäisessä alakohdassa käytetty ilmaisu ”koko menettelyn ajan” ja toisaalta ilmaisu ”kuitenkin” mainitun määräyksen toisen alakohdan alussa, on katsottava, että neuvosto tekee ratkaisunsa pääsääntöisesti määräenemmistöllä ja että se tekee ratkaisunsa yksimielisesti ainoastaan tässä toisessa alakohdassa mainituissa tapauksissa. Näin ollen kussakin yksittäistapauksessa sovellettava äänestysääntö on määritettävä sen mukaan, kuuluuko se viimeksi mainittuihin tapauksiin vai ei (ks. analogisesti tuomio 2.9.2021, komissio v. neuvosto (Armenian kanssa tehty sopimus), C-180/20, EU:C:2021:658, 29 kohta).
- 46 Erityisesti ensimmäisessä, käsiteltävässä asiassa ainoassa merkityksellisessä tapauksessa, jossa SEUT 218 artiklan 8 kohdan toisessa alakohdassa edellytetään, että neuvosto tekee ratkaisunsa yksimielisesti, on kyse tilanteesta, jossa sopimus koskee alaa, jolla unionin toimen antaminen edellyttää yksimielisyyttä, ja tässä tilanteessa vahvistetaan siten, että mainittuun artiklaan perustuvan päätöksen aineellisella oikeusperustalla on yhteys sen tekemiseen sovellettuun äänestysääntöön (ks. vastaavasti tuomio 4.9.2018, komissio v. neuvosto (Kazakstanin kanssa tehty sopimus), C-244/17, EU:C:2018:662, 29 kohta).
- 47 Sopimuksen yhteydessä tehtyjen päätösten aineellisen oikeusperustan ja näiden päätösten tekemiseen sovelletun äänestysäännön välillä näin varmistetulla yhteydellä säilytetään osaltaan unionin sisäistä toimintaa koskevien menettelyjen ja sen ulkoista toimintaa koskevien menettelyjen välinen symmetria perussopimusten laatijoiden vahvistamaa toimielinten välistä tasapainoa kunnioittaen (ks. vastaavasti tuomio 4.9.2018, komissio v. neuvosto (Kazakstanin kanssa tehty sopimus), C-244/17, EU:C:2018:662, 30 kohta).
- 48 Tällainen symmetria on näin ollen varmistettava myös silloin, kun tehdään päätös SEUT 218 artiklan 7 kohdassa määrätystä sopimuksen muuttamisesta.

- 49 Koska kyseinen oikeus ei kuulu alaan, jolla unionin toimen antamiseksi edellytetään neuvoston yksimielisyyttä, päätöksen 2015/2169 3 artiklan 1 kohdassa käyttöön otettu menettely ei ole, toisin kuin neuvosto väittää, SEUT 218 artiklan mukainen siltä osin kuin siinä edellytetään tällaista yksimielisyyttä. Riidanalaisen päätöksen kaltaisten päätösten tekemiseen sovellettavan äänestysäännön on näin ollen oltava SEUT 218 artiklan 8 kohdan ensimmäisessä alakohdassa määrätty sääntö eli määräänemmistö neuvostossa.
- 50 Päätöksen 2015/2169 johdanto-osan kuudennessa perustelukappaleessa todetaan, että neuvosto hyväksyy kyseisen oikeuden soveltamisen jatkamisen erityisessä menettelyssä, joka on tarpeen sekä sopimuksen tämän osan arkaluonteisuuden vuoksi että sen vuoksi, että sekä unioni että sen jäsenvaltiot tekevät tämän sopimuksen, ja tältä osin on lisättävä, että yhtäältä kyseisen alan arkaluonteisuudella ei voida perustella sellaisen johdetun oikeusperustan hyväksymistä, jossa otetaan käyttöön erityinen menettely (ks. vastaavasti tuomio 6.5.2008, parlamentti v. neuvosto, C-133/06, EU:C:2008:257, 59 kohta). Toisaalta nämä perustelut eivät mahdollista sitä, että neuvosto luopuu noudattamasta SEUT 218 artiklassa määrättyjä äänestysääntöjä (ks. vastaavasti tuomio 28.4.2015, komissio v. neuvosto, C-28/12, EU:C:2015:282, 55 kohta) ja erityisesti poikkeaa niistä erityisehdoilla, joita se voi liittää neuvottelijalle annettuun valtuutukseen SEUT 218 artiklan 7 kohdan nojalla.
- 51 Kaiken edellä esitetyn perusteella komission esittämä ainoa kanneperuste on hyväksyttävä ja riidanalainen päätös on näin ollen kumottava.

Riidanalaisen päätöksen vaikutusten pysyttäminen

- 52 Neuvosto pyytää, että mikäli unionin tuomioistuin kumoaa riidanalaisen päätöksen, se pysyttää päätöksen vaikutukset, kunnes todetut kumoamisperusteet on korjattu.
- 53 SEUT 264 artiklan toisen kohdan mukaan unionin tuomioistuin voi tarpeelliseksi katsomissaan tapauksissa todeta, miltä osin kumotun toimen vaikutuksia on pidettävä pysyvinä.
- 54 Tältä osin unionin tuomioistuimen oikeuskäytännöstä ilmenee, että oikeusvarmuuteen liittyvistä syistä tällaisen toimen vaikutukset voidaan pysyttää erityisesti silloin, kun sen kumoamisen välittömät vaikutukset aiheuttaisivat vakavia kielteisiä seurauksia asianomaisille henkilöille (ks. analogisesti tuomio 2.9.2021, komissio v. neuvosto (Armenian kanssa tehty sopimus), C-180/20, EU:C:2021:658, 62 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 55 Käsiteltävässä asiassa riidanalaisen päätöksen kumoaminen pitämättä voimassa sen vaikutuksia saattaisi kyseenalaistaa unionin sitoumuksen, joka koskee kyseisen oikeuden soveltamiskauden jatkamista kolmeksi vuodeksi 1.7.2020–30.6.2023, ja siten häiritä sopimuksen moitteetonta täyttämistä (ks. analogisesti tuomio 2.9.2021, komissio v. neuvosto (Armenian kanssa tehty sopimus), C-180/20, EU:C:2021:658, 63 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 56 Näin ollen riidanalaisen päätöksen, joka on kumottu tällä tuomiolla, vaikutukset on oikeusvarmuuteen liittyvistä syistä pysytettävä, kunnes todetut kumoamisperusteet on korjattu.

Oikeudenkäyntikulut

- 57 Unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 138 artiklan 1 kohdan nojalla asianosainen, joka häviää asian, velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut, jos vastapuoli on sitä vaatinut. Koska komissio on vaatinut neuvoston velvoittamista korvaamaan oikeudenkäyntikulut ja tämä on hävinnyt asian, se on velvoitettava korvaamaan oikeudenkäyntikulut.
- 58 Työjärjestyksen 140 artiklan 1 kohdan mukaisesti jäsenvaltiot, jotka ovat asiassa väliintulijoina, vastaavat omista oikeudenkäyntikuluistaan. On siis päätettävä, että Ranskan tasavalta ja Alankomaiden kuningaskunta vastaavat omista oikeudenkäyntikuluistaan.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (suuri jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

- 1) Euroopan unionin ja sen jäsenvaltioiden sekä Korean tasavallan välisen vapaakauppasopimuksen kulttuuriyhteistyötä koskevan pöytäkirjan 5 artiklassa määrätyn audiovisuaalisia yhteistuotantoja varten myönnetyn oikeuden soveltamisajan jatkamisesta 25.3.2020 annettu neuvoston päätös (EU) 2020/470 kumotaan.
- 2) Päätöksen 2020/470 vaikutukset pysytetään siihen saakka, kunnes todetut kumoamisperusteet on korjattu.
- 3) Euroopan unionin neuvosto velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.
- 4) Ranskan tasavalta ja Alankomaiden kuningaskunta vastaavat omista oikeudenkäyntikuluistaan.

Allekirjoitukset